

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1

Titlul proiectului de act normativ

Lege privind stabilirea plății unor despăgubiri în sarcina persoanelor condamnate definitiv pentru săvârșirea unor fapte împotriva persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată la data de 6 martie 1945

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale și schimbări preconizate

În perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, regimul totalitar comunist a exercitat un regim de teroare și opresiune, supunând proprii cetățeni unor numeroase acte de violență fizică și psihică. Prin aparatul de partid, precum și prin structurile de represiune ale statului comunist au fost încălcate în mod repetat și constant drepturile și libertățile cetățenești. În cei 45 de ani de dictatură, angajați ai instituțiilor represive au comis numeroase abuzuri și crime politice cu scopul instaurării și perpetuării unui regim de teroare. În această perioadă, opozații regimului comunist au constituit o categorie aparte asupra căreia angajați ai instituțiilor represive și ai altor structuri ale aparatului și statului comunist au săvârșit fapte cu scopul de a-i distruge (exterminarea prin asasinat, supunerea la rele tratamente, supunerea la muncă forțată, lipsirea de libertate fără temei legal, condamnarea sau executarea fără o sentință prealabilă, torturarea sau mutilarea, precum și alte fapte de natură penală). Represiunea comunistă a avut grave consecințe la nivelul societății românești, prin lichidarea fizică ai unor membri ai comunității, precum și prin incriminarea oricărei forme de opoziție. Acțiunile cu caracter represiv au fost instrumentate de către persoanele care făceau parte din instituțiile de ordine și siguranță publică, justiție, Partidul Comunist, prin încercarea de a distruge o parte a cetățenilor statului totalitar.

Prin legislația adoptată până în prezent, statul român a instituit măsuri de reparație a suferințelor victimelor regimului totalitar comunist instaurat începând cu data de 6 martie 1945, inclusiv compensații bănești, adoptând acte normative precum: Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite prizonieri, republicat, cu completările ulterioare, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 214/1999 privind acordarea calității de

luptător în rezistența anticomunistă persoanelor condamnate pentru infracțiuni săvârșite din motive politice, precum și persoanelor împotriva cărora au fost dispuse, din motive politice, măsuri administrative abuzive, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 568/2001, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, cu modificările și completările ulterioare.

În mod corelativ acestor drepturi, persoanele care au contribuit la susținerea regimului comunist, care au săvârșit crime și abuzuri grave împotriva drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor nu au suportat nicio rigoare a legii, în sarcina acestora nu a fost instituită nicio măsură de sancționare, penală, bănească sau de altă natură. Aceste persoane au beneficiat de venituri substanțiale (salarii și pensii) ca urmare a deservirii regimului totalitar, ca urmare a rolului și funcției deținute în aparatul represiv comunist, venituri care s-au menținut și după anul 1989, chiar până în prezent.

Prin prezentul proiect de act normativ, se propune instituirea unei sancțiuni pecuniare, cu titlu de despăgubire, complementară sancțiunii penale, care să fie plătită lunar de persoanele condamnate definitiv pentru săvârșirea unor fapte în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, indiferent de forma de participare penală, care au avut ca urmare moartea, vătămarea corporală sau producerea unei dureri ori suferințe puternice, fizice ori psihice persoanelor persecutate de regimul totalitar comunist.

Rațiunea juridică și socială a unei astfel de măsuri este că, în baza actelor normative menționate sus, victimele regimului totalitar comunist au dreptul la unele indemnizații bănești lunare plătite din bugetul statului, fiindu-le recunoscute moral, dar și material suferințele îndurate și sacrificiile făcute. În acest context, apare ca rezonabilă și fundamentată suportarea, cel puțin în parte, a acestor cheltuieli ale statului de către persoanele dovedite ca fiind vinovate de săvârșirea unor crime și abuzuri grave împotriva drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor în perioada comunistă. Astfel, pe lângă aspectul penal, se impune și repararea nedreptății sociale decurgând din încasarea de către aceste persoane (atât pe perioada exercitării funcției în aparatul de stat, cât și ulterior pensionării, dar în considerarea veniturilor salariale obținute în timpul activității) a unor venituri semnificative, lipsite de echitate socială.

În acest sens, a fost prevăzută constituirea unui fond destinat plății drepturilor cuvenite, potrivit legii, persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată la data de 6 martie 1945, fond ce va fi alimentat din sumele plătite cu titlu de despăgubire de către foștii torționari, condamnați definitiv. Fondul este gestionat de

Ministerul Muncii, Familiei Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice. Hotărârea definitivă de condamnare se comunică de instanța de executare Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

Prezentul proiect de act normativ prevede că despăgubirea se stabilește de către instanța de judecată, prin hotărârea de condamnare a persoanei vinovate. Prin hotărârea de condamnare instanța de judecată stabilește durata pentru care se dispune plata despăgubirii, precum și quantumul lunar al despăgubirii.

Urmărind asigurarea proporționalității măsurii, prezentul proiect de act normativ prevede că durata pentru care se dispune plata despăgubirii nu poate fi mai mică de 5 ani, iar quantumul lunar al despăgubirii nu poate fi mai mic de 50% din venitul lunar net al persoanei condamnate și nici mai mare de 75% din acest venit. Prin venit lunar net, în sensul prezentului proiect de act normativ, se înțelege venitul net provenit din pensii, salarii, chirii, drepturi de autor și alte venituri lunare periodice. Rațiunea instituirii unor limite (minimă și maximă) este justificată pe de o parte de eliminarea posibilității stabilirii unor despăgubiri simbolice și, pe de altă parte, de necesitatea asigurării unui minim de venituri pentru persoana condamnată.

La stabilirea quantumului despăgubirii și a duratei măsurii, instanța are în vedere criterii precum: fapta săvârșită, poziția deținută de persoana condamnată în aparatul de represiune al regimului totalitar comunist, amploarea activității acesteia, măsura în care prin activitatea desfășurată de aceasta au fost lezate drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor.

În vederea garantării executării obligației de plată a despăgubirilor, procurorul ori, după caz, instanța de judecată va dispune poprirea asupra veniturilor lunare ale persoanei condamnate, în condițiile Codului de procedură penală.

Secțiunea a 3-a
Impactul socioeconomic al proiectului de act normativ

1. Impactul macroeconomic	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
2. Impactul asupra mediului de afaceri	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Impactul social	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
4. Impactul asupra mediului	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
5. Alte informații	

Secțiunea a 4-a						
Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (5 ani)						
- mii lei -						
Indicatori	Anul curent	Următorii 4 ani				Media pe 5 ani
1	2	3	4	5	6	7
	2013	2014	2015	2016	2017	
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
i) impozit pe profit						
ii) impozit pe venit						
b) bugete locale:						
i) impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
i) contribuții de asigurări						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat:						
Cheltuieli de personal						
Transferuri între unități ale administrației publice						
3. Impact financiar, plus/minus, din care:						
a) bugetul de stat						
4. Propuneri						

pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
7. Alte informații	Nu au fost identificate.					
Secțiunea a 5-a <i>Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare</i>						
1. Proiecte de acte normative suplimentare	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.					
2. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în materie	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.					
3. Decizii ale Curții Europene de Justiție și alte documente	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.					
4. Evaluarea conformității	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.					
5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.					
Secțiunea a 6-a <i>Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ</i>						
1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.					
2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.					

proiectului de act normativ	
3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	Proiectul de act normativ a fost avizat favorabil de Consiliul Legislativ prin avizul nr. 987/2013.
Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării actului normativ	Proiectul de act normativ a fost publicat pe site-ul Ministerului Justiției.
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Alte informații	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
Secțiunea a 8-a Măsurile de implementare	
1. Măsurile de punere în aplicare a actului normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente	
2. Alte informații	

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege alăturat, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM-MINISTRU

VICTOR-VIOREL PONTA